

органів та посадових осіб, а втручання в їх діяльність може відбуватися винятково для нагляду за законністю в передбачених законами випадках і відповідних формах.

### Список використаної літератури

1. Бодак Н. В. Реалізація принципу децентралізації влади в Україні / Н. В. Бодак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Право. – 2016. – Вип. 36. – С. 20 – 23.
2. Василенко Л. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування / Л. Василенко, М. Добровінський // Підприємство, господарство і право. – 2017. – № 3. – С. 123 – 126.
3. Ворона П. Вплив адміністративного ресурсу на процеси децентралізації влади в Україні / П. Ворона, Л. Бобрицький // Публічне адміністрування: теорія та практика: елект. збірн. наук. праць. – 2017. – Вип. 2 (18). – Режим доступу: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-02\(18\)/16.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-02(18)/16.pdf).
4. Гречко О. О. Деякі питання конституювання принципів територіального устрою України / О. О. Гречко // Право і суспільство. – 2017. – № 3. – С. 12 – 17.
5. Козак В. І. Публічне управління в системі координат Української державності / В. І. Козак // Ефективність державного управління: зб. наук. праць. – 2015. – Вип. 44. – С. 64 – 70.
6. Кремена О. Л. Проблеми децентралізації в Україні / О. Л. Кремена // Молодий вчений. – 2014. – № 12. – С. 265 – 268.
7. Кукарцев О. Інституціональні механізми регіональної політики: централізація і децентралізація влади / О. Кукарцев // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: Зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 19. – С. 101 – 107.
8. Пасічник М. Еволюція та характерні ознаки децентралізації публічного управління / М. Пасічник // Вісник НАДУ. – 2010. – № 4. – С. 175 – 182.

**Христина ХАЩИНА**  
*студентка ХарPI НАДУ*

### ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Децентралізація публічної влади є одним із найважливіших напрямів конституційної модернізації суспільного ладу України відповідно до європейських правових та управлінських стандартів. Сучасні процеси конституційної реформи в Україні концептуально ґрунтуються на принципах і стандартах європейського конституціоналізму, що детермінує в якості одних з основних завдань конституційно-правової модернізації суспільства забезпечення децентралізації публічної влади з максимальним наближенням управлінсько-правових засобів та

можливостей до кожного громадянина та соціальної групи [1].

Виходячи з подібної методологічної парадигми, децентралізацію слід розуміти як комплексний конституційно-правовий та галузево-правовий процес передавання повноважень публічної влади з державного на регіональний та / або муніципальний рівень з метою найповнішого забезпечення ефективного здійснення прав та законних інтересів громадян – членів місцевих громад – шляхом максимального наближення до рівня відповідних громад фінансових ресурсів, матеріально-технічної бази, владних повноважень, адміністративних послуг, способів захисту та поновлення порушених прав.

Нині в Україні існує ціла низка проблем у сфері адміністративно-територіального устрою. Дедалі більшого розвитку в українському суспільстві набувають тенденції регіоналізму. Досвід багатьох європейських країн свідчить, наскільки політика регіоналізму та надання широких повноважень місцевому самоврядуванню може якісно відбитись на соціальному та економічному розвитку регіонів. Істотними проблемами в територіальному устрої країни залишаються: відсутність єдиного законодавчого акта, який регулював би адміністративно-територіальні відносини в країні, та застарілість тих, що існують; розмежування державної виконавчої влади на місцях та місцевого самоврядування; жорстка централізація влади; наявність неактуального та неоптимального адміністративно-територіального поділу країни. Одним з основних засобів подолання цих проблем, безперечно, може стати реформа адміністративно-територіального устрою та прийняття нового органічного законодавчого акта в цій сфері.

Концепція адміністративної реформи передбачає перехід до нового розуміння функцій публічної влади, які за своїм змістом спрямовуються на надання державних та громадських послуг, перерозподіл функцій і повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на основі принципів децентралізації та деконцентрації [4, с. 135].

Отже, діюча в Україні система публічної влади на місцевому рівні потребує вдосконалення відповідно до загальноприйнятих європейських принципів, закладених у Європейській хартії місцевого самоврядування, зокрема принципу субсидіарності, який полягає в наділенні найближчих до людини ланок влади максимальними за даних умов повноваженнями [2, с. 181].

Публічна влада характеризується тим, що вона супроводжує всі соціальні процеси в суспільстві, здійснює управління справами суспільства, реалізує свої завдання і мету – служіння Українському народові як єдиному джерелу влади, сприяє формуванню правової, демократичної держави; публічна влада є вторинною (похідною) категорією від суверенітету народу як джерела будь-якої форми владного утворення і інтереси народу повинні знаходити реальне втілення

в діяльності всіх суб'єктів публічної влади. На сучасному етапі розвитку України без створення умов по забезпеченню принципу єдності влади, розподіл влади перетворюється на глибокий перманентний внутрішній конфлікт, що затягує з часом в себе все суспільство. Для недопущення системної кризи влади необхідно передбачити конституційно-правовий механізм, при якому жоден орган влади або політична організація не можуть ігнорувати або припиняти діяльність конституційно закріплених інститутів, безконтрольно здійснювати виконання владних функцій, прагнути скасування конституційного ладу. Децентралізація у здійсненні публічної влади – один із ключових принципів розвитку демократії в державах - учасницях Європейського Союзу і, зокрема Ради Європи. Право громадян брати участь в управлінні державою через самоорганізацію місцевого населення, наприклад, шляхом самоврядування, належить у цих країнах до основ, що визначають форму організації й управління державою [3, с. 23].

Розвиток місцевої та регіональної демократії в Україні має розглядатися у контексті її європейського вибору, активізації зусиль на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції. Це диктує необхідність прискорити проведення системних реформ, зокрема адміністративної та муніципальної, здійснення нової регіональної політики, трансформації адміністративно-територіального устрою на основі реалізації принципів Конституції України та Європейської хартії місцевого самоврядування. Будь-які засоби та методи посилення децентралізації публічної влади та зміни у розподілі повноважень між владними ланками різних рівнів є легітимними виключно за умови регламентації їх фундаментальних засад конституційно-правовими нормами, тоді як будь-які інші, не регламентовані джерелами конституційного права, механізми слід вважати суто політичними, а тому з формально-юридичної точки зору нелегітимними та неконституційними.

Умов для того, щоб самоврядні структури почали працювати на повну силу, поки що замало. Одні тільки-но формуються (такі як законодавча база), інші (фінансова самостійність, психологічна готовність населення до участі в самоврядуванні) – відсутні зовсім. Водночас досвід незалежності з усією очевидністю продемонстрував інше: не можна нехтувати місцевими інтересами і потребами на догоду суб'єктивно витлумаченим загальнодержавним інтересам. Адже стан справ на місцях віддзеркалює нагальні потреби населення, до яких не повинна бути байдужою і держава.

#### **Список використаної літератури**

1. Калінкін А. С. Вплив процесів децентралізації на функціонування державної влади в умовах конституційної реформи / А. С. Калінкін // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 1. – С. 64 – 66.
2. Манзя М. Шляхи реформування системи місцевого самоврядування

України в умовах трансформаційних змін в Україні / М. Манзя // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2016. – № Вип 2 (29). – С. 176 – 182.

3. Мартиненко П. Ф. Децентралізація у здійсненні державної влади як конституційний принцип в Україні / П. Ф. Мартиненко // Українсько-європейський журнал міжнародного та порівняльного права. – 2001. – Том. 1, Вип. 2. – С. 23.

4. Саханенко С. Є. Територіальні основи організації публічної влади в Україні: конспект лекцій / С. Є. Саханенко. – Одеса: ОРІДУ УАДУ, 2003. – 194 с.

#### **Юрій ЧИРИЧЕНКО**

*д.е.н., професор кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму Університету митної справи та фінансів*

#### **ОКРЕМІ ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Потрібно відзначити, що на сьогоднішній день місцеве самоврядування у нашій країні вже має доволі ґрунтовні національні конституційно-правові основи та традиції. Так, у відповідності до статті 7 Конституції України 1996 року в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Відмітимо також, що відповідні правоположення Конституції викладено у розділі XI Місцеве самоврядування. Так стаття 140 визначає, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

У статті 142 зазначено, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати